

Συμβούλιο
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Βρυξέλλες, 30 Ιουνίου 2022
(OR. en)

Διοργανικός φάκελος:
2022/0176 (NLE)

10287/1/22
REV 1

JAI 899
COPEN 246
DROIPEN 89

ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ

Θέμα: ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ για τον προσδιορισμό της παραβίασης των περιοριστικών μέτρων της Ένωσης ως τομέα εγκληματικότητας που πληροί τα κριτήρια που ορίζονται στο άρθρο 83 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΑΠΟΦΑΣΗ (ΕΕ) 2022/... ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της ...

για τον προσδιορισμό της παραβίασης
των περιοριστικών μέτρων της Ένωσης ως τομέα εγκληματικότητας
που πληροί τα κριτήρια που ορίζονται στο άρθρο 83 παράγραφος 1
της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ιδίως το άρθρο 83 παράγραφος 1 τρίτο εδάφιο,

Έχοντας υπόψη την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Έχοντας υπόψη την έγκριση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου¹,

¹ Έγκριση της ... (δεν έχει δημοσιευθεί ακόμη στην Επίσημη Εφημερίδα).

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Το άρθρο 29 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση («ΣΕΕ») ορίζει ότι το Συμβούλιο μπορεί να εκδίδει αποφάσεις οι οποίες καθορίζουν τη στάση της Ένωσης επί συγκεκριμένου ζητήματος γεωγραφικής ή θεματικής φύσεως, συμπεριλαμβανομένων περιοριστικών μέτρων.
- (2) Το άρθρο 215 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης («ΣΛΕΕ») παρέχει στο Συμβούλιο τη δυνατότητα να θεσπίζει περιοριστικά μέτρα κατά φυσικών ή νομικών προσώπων και ομάδων ή μη κρατικών οντοτήτων, ή να θεσπίζει μέτρα για τη διακοπή ή τη μείωση, εν όλω ή εν μέρει, των οικονομικών και χρηματοοικονομικών σχέσεων με μία ή περισσότερες τρίτες χώρες, βάσει απόφασης δυνάμει του άρθρου 29 ΣΕΕ. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να εφαρμόζουν αποτελεσματικές, αναλογικές και αποτρεπτικές ποινές για παραβιάσεις κανονισμών του Συμβουλίου σχετικά με περιοριστικά μέτρα της Ένωσης.
- (3) Η παρούσα απόφαση καλύπτει μόνον περιοριστικά μέτρα της Ένωσης που η Ένωση έχει εγκρίνει βάσει του άρθρου 29 ΣΕΕ ή του άρθρου 215 ΣΛΕΕ, όπως μέτρα σχετικά με τη δέσμευση κεφαλαίων και οικονομικών πόρων, την απαγόρευση διάθεσης κεφαλαίων και οικονομικών πόρων και την απαγόρευση εισόδου στο έδαφος κράτους μέλους της Ένωσης, καθώς και τομεακά οικονομικά μέτρα και εμπάργκο όπλων.

- (4) Είναι αναγκαίο τα κράτη μέλη να διαθέτουν αποτελεσματικές, αναλογικές και αποτρεπτικές ποινές για την παραβίαση των περιοριστικών μέτρων της Ένωσης. Είναι επίσης απαραίτητο οι εν λόγω ποινές να αντιμετωπίζουν την καταστρατήγηση των περιοριστικών μέτρων της Ένωσης.
- (5) Η Επιτροπή διασφαλίζει τον συντονισμό μεταξύ των κρατών μελών και των οργανισμών της Ένωσης κατά την επιβολή των περιοριστικών μέτρων της Ένωσης που θεσπίστηκαν στο πλαίσιο του επιθετικού πολέμου της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας και έχει αξιολογήσει την αλληλεπίδραση μεταξύ περιοριστικών μέτρων και μέτρων του ποινικού δικαίου.
- (6) Το άρθρο 83 παράγραφος 1 ΣΛΕΕ δεν προβλέπει επί του παρόντος τη θέσπιση ελάχιστων κανόνων σχετικά με τον ορισμό και τις κυρώσεις για την παραβίαση των περιοριστικών μέτρων της Ένωσης, δεδομένου ότι η παραβίαση τους δεν καλύπτεται ακόμη από τους τομείς εγκληματικότητας που παρατίθενται στο εν λόγω άρθρο. Οι τομείς εγκληματικότητας που περιλαμβάνει επί του παρόντος το άρθρο 83 παράγραφος 1 δεύτερο εδάφιο είναι η τρομοκρατία, η εμπορία ανθρώπων και η γενετήσια εκμετάλλευση γυναικών και παιδιών, η παράνομη εμπορία ναρκωτικών, η παράνομη εμπορία όπλων, το ξέπλυμα χρήματος, η διαφθορά, η παραχάραξη μέσων πληρωμής, η εγκληματικότητα στον χώρο της πληροφορικής και το οργανωμένο έγκλημα. Ωστόσο, η παραβίαση των περιοριστικών μέτρων της Ένωσης μπορεί σε ορισμένες περιπτώσεις να σχετίζεται με ποινικά αδικήματα που καλύπτονται από ορισμένους από τους παρατιθέμενους τομείς εγκληματικότητας, όπως η τρομοκρατία και το ξέπλυμα χρήματος.

- (7) Το άρθρο 83 παράγραφος 1 τρίτο εδάφιο της ΣΛΕΕ προβλέπει ειδική διαδικασία με την οποία το Συμβούλιο μπορεί να προσδιορίζει νέους τομείς εγκληματικότητας. Αυτό μπορεί να γίνει μόνο μετά από προσεκτική αξιολόγηση των κριτηρίων που ορίζονται στη Συνθήκη, τα οποία αποτυπώνουν τον εξαιρετικό χαρακτήρα της διαδικασίας. Οι εξελίξεις στην εγκληματικότητα που διαπιστώθηκαν μετά τον επιθετικό πόλεμο της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας συνιστούν εξαιρετικές περιστάσεις.
- (8) Τα κριτήρια του άρθρου 83 παράγραφος 1 πρώτο εδάφιο της ΣΛΕΕ σχετικά με τη διασυνοριακή διάσταση ενός τομέα εγκληματικότητας, δηλαδή η φύση ή οι επιπτώσεις των ποινικών αδικημάτων και η ειδική ανάγκη καταπολέμησής τους σε κοινή βάση, είναι αλληλένδετα και δεν μπορούν να αξιολογούνται μεμονωμένα.
- (9) Η παραβίαση των περιοριστικών μέτρων της Ένωσης θα πρέπει να προσδιοριστεί ως τομέας εγκληματικότητας προκειμένου να διασφαλιστεί η αποτελεσματική εφαρμογή της πολιτικής της Ένωσης για τα περιοριστικά μέτρα. Η παραβίαση των περιοριστικών μέτρων της Ένωσης χαρακτηρίζεται ήδη ως ποινικό αδίκημα από την πλειονότητα των κρατών μελών. Ορισμένα κράτη μέλη που χαρακτηρίζουν την παραβίαση των περιοριστικών μέτρων ως ποινικό αδίκημα εφαρμόζουν ευρείς ορισμούς, όπως «παραβίαση των κυρώσεων του ΟΗΕ και της ΕΕ» ή «παραβίαση των κανονισμών της ΕΕ», ενώ άλλα διαθέτουν λεπτομερέστερες διατάξεις, οι οποίες, για παράδειγμα, παρέχουν κατάλογο απαγορευμένων συμπεριφορών. Τα κριτήρια σύμφωνα με τα οποία η συμπεριφορά εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του ποινικού δικαίου διαφέρουν μεταξύ των κρατών μελών, αλλά συνήθως συνδέονται με τη βαρύτητά της (σοβαρός χαρακτήρας), ή καθορίζονται με ποιοτικούς (πρόθεση, βαριά αμέλεια) ή ποσοτικούς όρους (ζημία).

- (10) Η παραβίαση των περιοριστικών μέτρων της Ένωσης αποτελεί ιδιαίτερα σοβαρό τομέα εγκληματικότητας, ο οποίος είναι αντίστοιχου βαθμού σοβαρότητας με τους τομείς εγκληματικότητας που παρατίθενται στο άρθρο 83 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ, δεδομένου ότι μπορεί να διαιωνίζει απειλές για τη διεθνή ειρήνη και ασφάλεια, να υπονομεύει την εδραίωση και τη στήριξη της δημοκρατίας, του κράτους δικαίου και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και να προκαλεί σημαντικές οικονομικές, κοινωνικές/κοινωνιακές και περιβαλλοντικές ζημίες. Λόγω των παραβιάσεων αυτών, τα φυσικά πρόσωπα και οι οντότητες των οποίων τα περιουσιακά στοιχεία έχουν δεσμευτεί ή των οποίων οι δραστηριότητες υπόκεινται σε περιορισμούς εξακολουθούν να μπορούν να έχουν πρόσβαση στα περιουσιακά τους στοιχεία και να υποστηρίζουν καθεστώτα που αποτελούν στόχο περιοριστικών μέτρων της Ένωσης ή εξακολουθούν να έχουν πρόσβαση σε κρατικά κεφάλαια που υπεξαιρέθηκαν. Ομοίως, τα χρήματα που προέρχονται από την εκμετάλλευση αγαθών και φυσικών πόρων που αποτελούν αντικείμενο εμπορίας κατά παράβαση των περιοριστικών μέτρων της Ένωσης μπορούν να επιτρέπουν στα καθεστώτα που αποτελούν στόχο των εν λόγω περιοριστικών μέτρων να αγοράζουν όπλα με τα οποία διαπράττουν τα εγκλήματά τους. Περαιτέρω, η παραβίαση περιοριστικών μέτρων της Ένωσης σχετικά με το εμπόριο θα μπορούσε να συντελέσει στην παράνομη εκμετάλλευση φυσικών πόρων στη δικαιοδοσία την οποία αφορούν τα εν λόγω περιοριστικά μέτρα.
- (11) Στην απόφαση 1196 (1998) του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών (ΑΣΑΗΕ), το Συμβούλιο Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών υπογράμμισε τη σημασία της ενίσχυσης της αποτελεσματικότητας του εμπάργκο όπλων ως μέσου για τη μείωση της διαθεσιμότητας όπλων προς χρήση σε ένοπλες συγκρούσεις. Ενθάρρυνε επίσης τα κράτη να εξετάσουν, ως μέσο εκπλήρωσης των υποχρεώσεών τους να εκτελούν τις αποφάσεις του Συμβουλίου Ασφαλείας σχετικά με εμπάργκο όπλων, το ενδεχόμενο θέσπισης νομοθεσίας ή άλλων νομικών μέτρων που καθιστούν ποινικό αδίκημα την παραβίαση των εμπάργκο όπλων που θεσπίζει το Συμβούλιο Ασφαλείας.

- (12) Το γεγονός ότι τα κράτη μέλη εφαρμόζουν πολύ διαφορετικούς ορισμούς και ποινές για την παραβίαση των περιοριστικών μέτρων της Ένωσης βάσει του εθνικού τους δικαίου συντελεί στην ύπαρξη διαφορετικών βαθμών επιβολής των κυρώσεων, ανάλογα με το κράτος μέλος στο οποίο διώκεται η παράβαση. Αυτό υπονομεύει τους στόχους της Ένωσης για διαφύλαξη της διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας και την προάσπιση των κοινών αξιών της Ένωσης. Ως εκ τούτου, υπάρχει ιδιαίτερη ανάγκη για κοινή δράση σε επίπεδο Ένωσης για την αντιμετώπιση της παραβίασης των περιοριστικών μέτρων της Ένωσης μέσω του ποινικού δικαίου.
- (13) Οι παραβιάσεις των περιοριστικών μέτρων της Ένωσης έχουν σαφή και ενίοτε ακόμη και εγγενή διασυνοριακή διάσταση. Οι εν λόγω παραβιάσεις όχι μόνο μπορούν να διαπραχθούν από φυσικά πρόσωπα ή με τη συμμετοχή νομικών οντοτήτων που δραστηριοποιούνται σε παγκόσμια κλίμακα, αλλά σε ορισμένες περιπτώσεις τα περιοριστικά μέτρα της Ένωσης, όπως οι περιορισμοί στις τραπεζικές υπηρεσίες, ακόμη και απαγορεύουν τις διασυνοριακές συναλλαγές. Η παραβίασή τους, επομένως, ισοδυναμεί με συμπεριφορά σε διασυνοριακή κλίμακα η οποία απαιτεί κοινή διασυνοριακή απάντηση σε επίπεδο Ένωσης.
- (14) Οι διαφορετικοί ορισμοί και οι διαφορετικές ποινές για την παραβίαση των περιοριστικών μέτρων της Ένωσης βάσει του εθνικού δικαίου των κρατών μελών αποτελούν εμπόδιο για τη συνεπή εφαρμογή της πολιτικής της Ένωσης σχετικά με τα περιοριστικά μέτρα. Μπορεί ακόμη και να οδηγήσουν σε άγρα αρμόδιου δικαστηρίου από τους δράστες και σε μια μορφή ατιμωρησίας, διότι οι δράστες θα μπορούσαν να επιλέξουν να διεξαγάγουν τις δραστηριότητές τους στα κράτη μέλη που προβλέπουν λιγότερο αυστηρές ποινές στην παραβίαση των περιοριστικών μέτρων της Ένωσης. Η εναρμόνιση των ποινών για την παραβίαση των περιοριστικών μέτρων της Ένωσης θα ενίσχυε την αποτελεσματικότητα, την αναλογικότητα και την αποτρεπτικότητα των εν λόγω ποινών.

- (15) Ως εκ τούτου, η παραβίαση των περιοριστικών μέτρων της Ένωσης θα πρέπει να προσδιοριστεί ως «τομέας εγκληματικότητας» για τους σκοπούς του άρθρου 83 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ, δεδομένου ότι πληροί τα κριτήρια που ορίζονται στο εν λόγω άρθρο.
- (16) Η κοινή δράση σε επίπεδο Ένωσης όχι μόνο θα συνέβαλε στην επίτευξη ισότιμων όρων ανταγωνισμού μεταξύ των κρατών μελών και θα ενίσχυε την επιβολή του νόμου και τη δικαστική συνεργασία για την αντιμετώπιση της παραβίασης των περιοριστικών μέτρων της Ένωσης· θα συνέβαλε επίσης στην εξασφάλιση ισότιμων όρων ανταγωνισμού σε παγκόσμιο επίπεδο όσον αφορά την επιβολή του νόμου και τη δικαστική συνεργασία με τρίτες χώρες σχετικά με την παραβίαση των περιοριστικών μέτρων της Ένωσης.
- (17) Ο στόχος της παρούσας απόφασης, δηλαδή ο προσδιορισμός της παραβίασης των περιοριστικών μέτρων της Ένωσης ως τομέα εγκληματικότητας που πληροί τα κριτήρια που ορίζονται στο άρθρο 83 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ, πρέπει να επιτευχθεί σε επίπεδο Ένωσης. Ως εκ τούτου, συνάδει με την αρχή της επικουρικότητας, όπως ορίζεται στο άρθρο 5 της ΣΕΕ. Σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, που διατυπώνεται στο ίδιο άρθρο, η παρούσα απόφαση δεν υπερβαίνει τα αναγκαία για την επίτευξη αυτού του στόχου.
- (18) Ο προσδιορισμός της παραβίασης των περιοριστικών μέτρων της Ένωσης ως τομέα εγκληματικότητας για τους σκοπούς του άρθρου 83 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ είναι αναγκαίος, ως πρώτο βήμα, προκειμένου να καταστεί δυνατή, ως δεύτερο βήμα, η θέσπιση ουσιαστικού παράγωγου δικαίου, μεταξύ άλλων για τον καθορισμό ελάχιστων κανόνων σχετικά με τους ορισμούς των ποινικών αδικημάτων και των ποινών για την παραβίαση των περιοριστικών μέτρων της Ένωσης.

- (19) Η παρούσα απόφαση δεν επηρεάζει τυχόν ενέργειες που αναλαμβάνονται στη συνέχεια, σύμφωνα με τις νομοθετικές διαδικασίες που προβλέπονται στη Συνθήκη. Ειδικότερα, δεν προσδιορίζει ούτε προδικάζει το πεδίο εφαρμογής και το περιεχόμενο τυχόν παράγωγου δικαίου που θα προταθεί σε συνέχεια της εφαρμογής της παρούσας απόφασης.
- (20) Είναι ουσιώδους σημασίας κάθε νομοθετική πρόταση για το εν λόγω παράγωγο δίκαιο να καταρτίζεται σύμφωνα με τις αρχές της βελτίωσης της νομοθεσίας.
- (21) Ειδικότερα, πρέπει να δοθεί η δέουσα προσοχή στην ποικιλομορφία των εθνικών συστημάτων και στις θεμελιώδεις πτυχές των συστημάτων ποινικής δικαιοσύνης των κρατών μελών, μεταξύ άλλων όσον αφορά την οργάνωση των ποινών. Πρέπει επίσης να ληφθούν δεόντως υπόψη οι εγγυήσεις για τα θεμελιώδη δικαιώματα, η αρχή της μη αναδρομικότητας των ποινικών αδικημάτων, οι αρχές της νομιμότητας και της αναλογικότητας των αξιόποινων πράξεων και των ποινών που κατοχυρώνονται στο άρθρο 49 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και οι απαιτήσεις ακρίβειας, σαφήνειας και κατανοητής διατύπωσης του ποινικού δικαίου.
- (22) Σύμφωνα με τα άρθρα 1 και 2 του πρωτοκόλλου αριθ. 22 για τη θέση της Δανίας, το οποίο προσαρτάται στη ΣΕΕ και στη ΣΛΕΕ, η Δανία δεν συμμετέχει στην έκδοση της παρούσας απόφασης και, ως εκ τούτου, δεν δεσμεύεται από αυτήν ούτε υπόκειται στην εφαρμογή της.

- (23) Σύμφωνα με το άρθρο 3 του πρωτοκόλλου αριθ. 21 για τη θέση του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ιρλανδίας όσον αφορά τον χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, το οποίο προσαρτάται στη ΣΕΕ και στη ΣΛΕΕ, η Ιρλανδία γνωστοποίησε, με επιστολή της 29ης Ιουνίου 2022, την επιθυμία της να συμμετάσχει στην έκδοση και εφαρμογή της παρούσας απόφασης.
- (24) Προκειμένου να καταστεί επείγοντως δυνατή η θέσπιση παράγωγου δικαίου που θα καθορίζει ελάχιστους κανόνες σχετικά με τον ορισμό και τις ποινές για το έγκλημα της παραβίασης των περιοριστικών μέτρων της Ένωσης, η παρούσα απόφαση θα πρέπει να αρχίσει να ισχύει, λόγω επείγοντος χαρακτήρα, την επομένη της δημοσίευσής της στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

Η παραβίαση των περιοριστικών μέτρων της Ένωσης αποτελεί τομέα εγκληματικότητας κατά την έννοια του άρθρου 83 παράγραφος 1 δεύτερο εδάφιο της ΣΛΕΕ.

Άρθρο 2

Η παρούσα απόφαση αρχίζει να ισχύει την επομένη της δημοσίευσής της στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

...

Για το Συμβούλιο

Ο/Η Πρόεδρος
